

VINNUSÍÐURNAR

ALMID við Føroysku VINNU Háskúlanum

Útbúgving skapar framburð

-Ynski um menning og framburð býr í okkum menniskjum. Framburður er eitt mál, ið vit vanliga seta í samband við okkara dagliga yrki. Útbúgving gevur okkum dugnaskap, førleika og vitan, og styrkir og mennir okkara støði til framburð og til at náa høgum málum segði Hjarnar Djurhuus, stjóri í BP, tá hann helt røðu í sambandi við prógvahandanina leygardagin

PRÓGVAHANÐAN/ RØÐA

Hjarnar Djurhuus

Ministers, Mr. Principals, honor students and guests. My speech to day is mainly to the students; therefore I will address me to the audience in Faroese.

Í 1992 varð telvingin lokin millum Danmark og Føroyar um undirgundina.

Í 1999 varð telvingin lokin millum Stóra Bretland og Føroyar um landgrundsmarkið.

Í februar 2000 varð fyrsta útbjóðingarmfarar lýst. BP var eitt av oljufeløgnum, ið søkti og fekk leitiloyvi á føroyska landgrunninum. Umframt at binda seg til at gera ávísar seismiskar kanningar og at gera boringar, áttók felagið sær eisini at nýta góðar 40 mill. kr. yvir eitt 6 ára tíðarskeið til førleikamenning av føroyskum virkjum og stovnum. Ein av mongu verkætlanum, ið BP hevur stuðlað, síðani felagið fekk til-lutað øki 004, er tann fjarlestur, sum Robert Gordon Universitetið stendur fyri í samstarvi við Føroya Handilsskúla

Hálvttriðja ár er nú liðið, síðani umboð fyri Robert Gordon Universitetið, Føroya Handilsskúla og BP vórðu samd um at fara

undir Master-útbúgving í leiðslu og fyrisiting, skipað sum partíðarundirvísing og fjarlestur. Ein áhuga-verdur lestrarháttur, ið ikki fyrr var royndur her á landi. Ein lestrarháttur, sum í stóran mun gav føroyingum møguleika at luttaka, hvar í landinum tú enn búði.

Sjálvt um endaligt prógv kundi fáast bæði eftir fyrsta og annað lestrarár, so hava ikki færri enn 17 av teimum 21 næmingunum, ið byrjaðu, valt at skriva høvuðsritgerð at taka Master Degree.

Byrjan er vanliga trupul. Tað hevur verið trupult hjá Robert Gordon Universiteti at halda ávísar tíðarfeistir og onkrar misskiljingar hava eisini verið í sambandi við vegleiðing. Hetta hevur verið viðvirkandi til, at ikki allir næmingarnir finga Master prógv handað í dag, men at nakrir mugu bíða í einar, trýggjar mánaðar.

17 næmingar hava fingið prógv handað í dag. Hetta er eitt stórt tal, tá hugsað verður um, hvussu mótumikið tað mangan má hava verið eftir stríðnan arbeiðsdag at skula seta seg í einar 2-3 tímar við uppgávum, og hetta á fremmandum máli.

Vit kunnu spyrja, hvat hava tit lesandi so fingið burtur úr lesnaðinum. Jú, tit hava fingið eina útbúgving, ið vónandi gevur núverandi starvi tykkara stórri innihald og vónandi eisini gevur tykkum betri møguleikar at fáa røttu störvini í framtíðini. Tit hava betrað tykkara kunnleika í einum

Tey 17, sum finga prógv handað leygardagin

heimsmáli, enskum, tit hava betrað og styrkt tykkara førleika at leggja tykkara arbeiðið til rættis og at arbeiða innan fyri ávísar tíðarfeistir.

Hjá tilkømmum fólki, ið hava ognad sær eitt vist støði í lívinum, verður hetta standandi so leingi viðurskiptini standa við. Tá viðurskiptini broytast, kemur ein nýggj tíð.

Tit, sum í dag hava fingið

tykkara prógv handað, hava verið við til at slóða fyri einum nýggjum lestrarhátti, og við tykkara úrslitum hevur væl verið slóðað. Men ikki bert hava tit slóðað fyri, tit hava eisini skrivað søgu, tí ongantíð fyrr hava 10 føroyingar í senn fingið handað prógv á Master støði.

Samstarvið við Robert Gordon Universitetið hevur eisini verið við til at ment

Føroya Handilsskúla sum undirvísingar stovn. Tann 13. mars 2003 varð samstarvsavtala undirskrivað millum Robert Gordon Universitetið og Føroya Handilsskúla, um økt samstarv. Robert Gordon Universitetið bant seg til at menna lærarar á Føroya Handilsskúla, so hesir sum frá leið kundu yvirtaka undirvísingina í sambandi við fjarlestur og soleiðis

verða við til at lyfta handilsskúlan upp á eitt hægr støði.

Dagliga leiðslan á Handilsskúlanum hevði málvisar og útkiligar ætlanir um at menna Føroya Handilsskúla soleiðis, at hesin, sum frá leið, kom uppá handilsháskúla støði. Tað er neyðugt hjá einum skúla, eins og einum virki, at menna seg, um ein ikki skal gerast eftirbátur, at flyta seg og at laga seg eftir broyttum samfelagskrøvum. Vónandi verður kósín hildin til komið verður á mál, til gagns fyri Føroya Handilsskúla, næmingarnar og ikki minst fyri tað føroyska samfelagið.

Robert Gordon Universitetið er kent fyri at hava nógvar útlendingar sum lesandi. Í lötuni eru lesandi frá 146 ymiskum londum. Talið á føroyingum, ið lesa við universitetið, er so stórt, at vit liggja á einum sjeymda plássi. Verður eitt triðja hold byrjað, sum talan hevur verið um, koma Føroyar uppá eitt fimta pláss aftan á Bretland, Kina, India og Malaysia. So lestrararmynstrið í sambandi við hægr útbúgvingar tykist at broytast frá donskum til bretskar lærustovnar.

Vegna BP og Shell eri eg

Hjarnar Djurhuus, stjóri í BP feagnaðist í røðu síni um, at útbúgving við hesum tiltaki hevur fingið stórri raðfesting í samfelagnum
Mynd Ian Müller

VINNUSÍÐURNAR

BLAÐIÐ við færeysku VINNUHONDUNUM

Faroe Petroleum við á fleiri loyvum:

Longu í summer 2005 verður væntandi borað á Freya loyvinum!

TÍÐINDASKRIV

Faroe Petroleum luttekur í næsta útbjóðingarfarnum á færeyskum øki, bæði saman við nøkrum risastór-um oljufølgum - og púrasta einsamalt! Felagið hevur frammanundan seks sokallaði "Atlantic Margin" leitiloyvi frá 22. útbjóðingarfari í Bretlandi, harav sum fyrstøðufelag (operatørur) á tveimum loyvum. Hesi seinast nevndu loyvinu liggja á báðum endunum á Clair feltinum, haðan oljan rennur fyrsta dagin.

Norðasta loyvið eitur Freya. Har verður borurin væntandi settur í longu næsta ár!

Søgan um Føroya Kolvetni og Faroe Petroleum byrjar spakuliga at ljóða sum eitt ævintýr. Dótturfelag Faroe Petroleum, Føroya Kolvetni, varð stovnað í 1997 og skrásett í Føroyum í janúar 1998. Í mai mánað í 2000, undan fyrsta útbjóðingarfarnum, savnaði felagið umleið 2,2 miljónir pund í privatum partapeningi, sum gav Føroya Kolvetni møguleika at svara sínum parti av umfanginum kostnaðinum av útvega neyðug seismisk data, til tess at luttaka í fyrsta færeyska útbjóðingarfarnum.

Í hesum fyrsta útbjóðingarfarnum gekk Føroya Kolvetni saman við ENI í loyvisumsóknini, og í august 2000 fingi ENI og Føroya Kolvetni saman til luttakað loyvinu 002 og 005 í kapping við fleiri av stóru oljufølgunum. Aftlanin var altíð at skráseta Føroya Kolvetni á partabrevamarknaðinum í London, har stórir kunneiki er til fløguvirksemi innan oljuvinnuna; men av tí at so stórir munur er á færeyskum og enskum lógum, varð avgjørt at skráseta eitt nýtt enskt móðurfelag, Faroe Petroleum, sum varð so stovnað í desember 2002.

Faroe Petroleum á partabrevamarknaðin

19. desember 2002 hevði Faroe Petroleum yvirtikið so gott sum allan partapen-

Manningin hjá Føroya Petroleum á skrivstovuni í Aberdeen

ingin í Føroya Kolvetni í býti við partabrevunum í Faroe Petroleum. Hetta færdi so til, at Føroya Kolvetni gjørdist dótturfelag hjá Faroe Petroleum; men helt fram eins og áður at røkja øll áhugamáli felagsins í færeyskum øki.

Undan jólium í 2002 varð partapeningurin í Faroe Petroleum hækkaður við 7 miljónum pundum. Penningurin varð reistur til tess at fígga leitingararbeiðið og aðrar arbeiðsútreiðslur í tí sambandi. Og í juni 2003 fekk Faroe Petroleum loyvi at skráseta seg á partabrevamarknaðinum í London, á tí sokallaða Alternative Investment Market (AIM) á London Stock Exchange. Samstundis seldi felagið fyri 15 miljónir bretsk pund í nýggjum partabrevum.

Felagið gjørdist sostatt sum fyrsta færeyska felag nakrantíð alment tókt fyri útlendskar og færeyskar fleggiarar á einum altjóða partabrevamarknaði, og fyrsta færeyska felagið,

sum á henda hátt kundi útvega fígging til virksemi í frálavinnuni. Felagið hevur í dag eitt marknaðarvið úppá umleið kr. 365 mill.

Manningin

Høvuðsmennirnir í felagnum hava frá byrjan verið Nils Sørensen og Graham Stewart. Nils, sum er stjóri í felagnum, hevur lisið fíggarfrøði á Copenhagen Business School og hevur eina MBA útbúgving frá Lancaster University. Hann hevur verið stjóri í Føroya Kolvetni síðan 1998, men vit kendu hann væl frammanundan frá øðrum stór-um, eitt nú bæði sum stjóra og varastjóra á Fiskasøluni, hann situr í Kappingarráðnum og í Fíggingargrunnin.

Graham Stewart er hálvur skoti og hálvur færeyingur og flestum kunnugt tosar hann eisini ræðið færeyskt. Hann hevur longu um 20 ára royndir innan oljuvinnuna, er upprunaliga

útbúgvin innan frálavanda-verkfrøði á Heriot Watt University og hevur MBA frá Edinburgh University. Hann var áður fíggarstjóri hjá Dana Petroleum plc., har hann hevði ábyrgdina av nógvum av teimum heilt stóru fløgunum og ábyrgdina av at útvega fígging til tey stóru leitartiløkini hjá felagnum. Graham fór frá sum fíggarleiðari hjá Dana til frama fyrri forstjórastarvinum í Faroe Petroleum.

Nevndarformaður í Faroe Petroleum í dag er Joe Darby, fyrrverandi stjóri í oljufelagnum Lasmo. Hin nevndarlimurin, umframt Graham Stewart og Nils Sørensen, er Meinhard Jacobsen, stjóri á Føroya Fiskavirkning. Leitistjóri í felagnum Patrick Whitley, jarðfrøðingur við útbúgving frá Glasgow University og fyrrverandi kanningarleiðari hjá Conoco-Phillips, stendur fyrri leitingarvirksminum hjá felagnum.

Tilsamans 8 fólk eru nú í starvi í Aberdeen og í

Havn. Umframt teir fyrr nevndu eru Bogi Vang og Teitur Poulsen í starvi hjá felagnum. Bogi, sum hevur útbúgving frá University of Aberdeen og er góðkendur grannskoðari (limur í "Institute of Chartered Accountants of Scotland") er fíggarleiðari, meðan Teitur, sum eisini hevur útbúgving frá University of Aberdeen, er búskaparfrøðingur. Báðir røkja síni stóru í Aberdeen meginpartin av tíðini.

Bora á Freya í summer 2005!

Faroe Petroleum hevur í dag skrivstovur bæði í Havn og í Aberdeen. Samleikin er ógvuliga færeyskur, meginparturin av starvsfólkunum eru færeyingar, Føroyar eru kjarnuakið hjá felagnum, felagið hevur 25% í tveimum leitiloyvum í færeyskum øki, hevur gjørt fløgur fyri yvir kr. 100 miljónir í færeyskum øki, hevur higartil fingið tilvega meira enn kr. 270 miljónir

í kapitali og luttekur nú í øðrum útbjóðingarfarnum í Føroyum. Harumframt luttók felagið eisini í 22. útbjóðingarfari í Bretlandi, hetta var í august mánað í ár, og felagið fekk tillutað 6 loyvi, harav tvey sum fyrstøðufelag (operatørur), og hini fyra í samstarvi við ChevronTexaco, Shell, BP og OMV.

Tey tvey loyvinu, sum Faroe Petroleum er operatørur á, liggja í báðum endunum á Clair feltinum, sum fer undir framleiðslu fyrsta dagin. Olja varð funnin á Freya longu í 1984 av Mobil, men tá høvdu teir ikki tøkni til horisontalar boringar, og tí kundu teir ikki kanna økið til fulnar tá.

Loyvini, sum Faroe Petroleum er fyrstøðufelag fyrri, umfata sera stór felt, ið eru mett til at hava nøgdir av olju og gass onkrastaðni ímillum 200 og 500 miljónir fót hvørt - eftir ætlan fara teir longu undir boring á sumri 2005, t.v.s. um fáar mánaðar. Loyvini liggja á grunnum vatni, bara 140 metrar. Tað norðasta loyvið, sum bara er 10 kilometrar frá Clair, eitur Freya. Og tað er har, borurin væntandi fyrst verður settur í. Clair feltið er eitt tað størsta í Evropa, har framleiðslan ikki er farin í gongd enn - mett verður, at har eru umleið millum eina og fimm miljónir fót! Orsøkin til, at framleiðslan ikki er farin í gongd enn er, at horisontala boritøkni hevur manglað. Men nú er tann tøkni til staðar og byrjað verður at framleiða umleið jólaaftan, tá fyrsta oljan væntandi fer at renna upp á land í Sullom Voe.

Partabrev

Í sambandi við 2. útbjóðingarfarnum á færeyskum øki eru umsóknirnar enn loyniligar, og tí ber ikki til at siga, hvørjum Faroe Petroleum hevur søkt saman við. Men tað skilst, at Faroe Petroleum hevur onkra umsókn saman við helst fleiri risastór-um feløgum. Men nakað heilt nýtt er, at felagið eisini hevur eina umsókn púra einsamalt. Hetta fæst so ikki meira at vita um fyrr- enn seinast í hesum ella

VINNUSÍÐURNAR

BLAÐIÐ við Føroysku VIVNU Hóndunum

Ávara ímóti at lata privat mon

Ein væl eydnað ein-skiljing krevur rætta javnvág millum almennt og privat áhugamál og skal skapa eina 'win-win situatión' fyri samfelagið so væl sum fyrítøkuna og starvsfólkinum, varð millum annað ført fram undir 'Ráðstevnu um ein-skiljing av almennum fyrítøkum' í farnu viku

EINSKILJINGAR

Búi Týril

Myndir: Jens Kristian Vang
tyril@PRnewsMedia.com

Privatisering av almennum fyrítøkum er verðið eitt heitt evni, ikki minst aftan á eina ráðstevnu sum Føroya Banki skipaði fyri seinasta fríggjadag, sama dag sum tíðindi annars spurdust um eitt møguligt 'management buyout' á Føroya Fiskasølu. Í mun til nógva aðrastaðni hevur upphitingin av hesum evni í Føroyum verið ógvuliga leingi ávegis, eins og Bjarni Djurholm, landsstýrismáður í vinnuáttum, undirstrikaði á 'Ráðstevnu um ein-skiljing av almennum fyrítøkum.' Á ráðstevnunum fingu leiðandi politikarar, embætisfólk og onnur høvi til at hoyra um ítökiligar royndir í okkara grannalondum hvat viðvíkur ein-skiljing av almennum fyrítøkum, bæði innan fiskivinnu, oljувinnu og fíggarvinnu.

»Endiliga tykist tað sum at nakað er við at henda.« staðfesti Djurholm yvir fyrítíðindafólki undir einum steði millum fyrilestrararar. »Hetta hevur bíðað rættiliga leingi... Men nú er gongd við at koma á.«

Djurholm, sum setti stevnuna, segði nøkur innleiðandi orð um ætlanirnar hjá Landsstýrinum um ein-skiljingar, og nevndi Føroya Tele sum ein upplagdan kandidat. Viðvíkjandi Fiskasølu og Fiskavirking nevndi hann møguleikan at hesi aktiv hjá Framtaksgrunninum verða partvis privatiserað, at tað almenna í fyrstu sýftu varðveitir ein meirluta av partabøvunum.

Stjórin og nevndarformaður í Føroya Banka her saman við Olav Fjell, fyrrverandi forstjóra í Statoil

Meira enn 70 fólk vóru komin saman til ráðstevnuuna har fyra framstandandi og væl informeraðir fyrilestrarar við royndum frá arbeiði í sambandi við privatiseringar lögdu fram nógva av tí sum er at siga um evnið: Keld Askær við grønlenskum royndum, Olav Fjell við norskum royndum, Stéfan Jón Fríðriksson við íslenskum royndum og Erik Bonnerup við danskum royndum.

Mong orð fullu íð uttan iva góvu tilfar at hugsa um fyrítøkum so væl sum meginpartin av Landsstýrinum og einum parti av Løgtinginum umframt umboðum fyrítøkum almennt fyrítøk, stovnar og grunnar. Men, eins og allir fyrilestrararnir vóru á einum máli um, hvør tann einasta ein-skiljingin setir sínar egnu serligu treytir fyrítøkum at eydnast; tað finnast ongur ein-skiljingar ið eru heilt eins.

Nr 7 í Europa

Hugsa vit um almennt

fyrítøkum innan fiskivinnu, so kunnu royndirnar og ætlanirnar hjá grønlendingum ikki annað enn hava áhuga fyrítøkum.

»Tað gevur onga meining at privatisera bara fyrítøkum at privatisera.« segði Keld Askær, stjórin í Royal Greenland. »Í sambandi við ein-skiljing av almennum fyrítøkum er tað neyðugt at taka bæði politisk og handilslig atlit.«

»Allastaðni í vestrarheiminsins iðnaðarlondum hevur spurningurin um arbeiðsbýtið millum tann almenna og tann privata sektorin verðið umhugsaður. Privatisering er áhugaðvert tá talan er um virksemi har kapping og marknaðartreytir hava møguleikar at virka. Tað er hópisleyt at broyta eina situatión frá einum almennum monopoli til eitt privat monopol. Tað hava vit sæð dømir um í tí russisku skipanini, og tað gevur trupulleikar og órímilig kapitalbýti.«

»Men virka marknaðarmekanisminar, so er privatisering ein møguleiki ið tað framkomna samfelagið kann gera nýtslu av, tá tað vil minka um tann almenna sektorin og beina burtur birokratið í tí sambandinum. Mín fyrítøka er í dag almenn og er um nakar í einari kappingarstöðu, so tær grundleggjandi treytirnar fyrítøkum at tosa um privatisering eru til staðar. Royal Greenland er eitt handilsligt virki, eitt partafelag. Við einum partafelag fylgir ein røð av skyldum bæði fyrítøkum og dagliga leiðslu. Vit skulu røkja felagið og tess áhugamál undir ábyrgd yvir fyrítøkum. Tað merkir at felagsins leiðsla hevur skyldu til at útføra hvat hon finnur er best fyrítøkum og tess menning. Stutt sagt: Har má vera okkurt at ein-skilja áðrenn tað er áhugavert at tosa um, nevnliga ein góð vinnufyrítøka ella ein góður vinnu-möguleiki undir marknaðarlíggum treytum.«

Sum stjórin í KNI hevur Askær verið við í einari lutvísari privatisering av

hesum felag, og hann greiddi frá um konfliktir millum áhugamál ið koma undan kavi tá eitt felag hjá heimastýrinum sum eisini hevur tikið sær av ikki-handilslíggum uppgávum skal ein-skiljast. Hann greiddi eisini frá um virksemi hjá Royal Greenland sum altjóða veitari av fiskavørnum og um tær stóru avbjóðingarnar á marknaðinum, ikki minst hvat viðvíkur flógum og marknaðarføring.

Royal Greenland telist millum tær sjeystu seafood fyrítøkurnar í Europa. Tann árligi umsetningurin hjá Royal Greenland liggur um 4 milliardir krónur; vinningurin áðrenn skatt hevur tey seinastu árinum ligið um 100 milliónir.

Klívast í tvey

»Vit hava við okkara umhugsanum í Royal Greenland verið runt alla kumpassina, tá talan er um framtíðar eigaraskap, herundir eisini møguleikarnar

fyrítøkum. Lat okkum tí hyggja at fyrítøkuni Royal Greenland fyrítøkum at fáa eina mynd at taka støði í, eisini hvat viðvíkur møguleigari privatisering. Lat meg byrja við tí sum tað snýr seg um, nevnliga okkara produkt og okkara produkt heilt úti hjá brúkarinum, har smakki- og sjónarupplivilsið stendur í miðdeplinum. Vit eru nógva staðni á knøttinum, vit hava framleiðslu, sølu og rávurveiting spreiddar víða um í heiminum. Vit fiska sjálv ein munandi part av okkara vørnum, og føra saman við innkeyptar rávørur í tilvirkaðum standi til marknaðir hjá teimum heilt stóru detailhandlunum fyrst og fremst í Europa, men eisini fyrítøkum ávís produkt aðrastaðni í altjóða handli. Sum liður í strategiini hjá Royal Greenland hevur nevndin viðtikið fylgjandi visión, missión og virðisgrundarlag, sum eg ikki her fari úti í detaljur við, men endurgevi í stuttum, nevnliga at vit í Royal Green-